

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

De conditionaliteit in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid omvat een reeks basisnormen, bestaande uit normen voor een goede landbouw- en milieuconditie (GLMC-normen) en uit de regelgeving voortvloeiende beheerseisen (RBE's), die begunstigden moeten naleven. Landbouwers worden echter geconfronteerd met een uitzonderlijke reeks moeilijkheden en onzekerheden, die de productie en de inkomsten treffen en tevens aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering en de kalender van de normale agronomische praktijken. Op Europees niveau werd daarom beslist om sommige bepalingen van de Verordeningen (EU) 2021/2115 en 2021/2116 te herzien en te vereenvoudigen om ervoor te zorgen dat de lidstaten hun plannen beter kunnen aanpassen aan de behoeften van de landbouwers en om de landbouwers meer flexibiliteit te bieden om bij de uitvoering van hun landbouwactiviteiten rekening te houden met de toenemende uitdagingen, de onvoorspelbaarheid van het weer en de economische onzekerheden.

Dit besluit wijzigt het besluit van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid in die zin dat het wijzigingen aanbrengt aan de bepalingen met betrekking tot GLMC 6, 7, 8, 9 en 10 naar aanleiding van de Verordening (EU) 2024/1468 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 tot wijziging van de Verordeningen (EU) 2021/2115 en (EU) 2021/2116 wat betreft de normen voor een goede landbouw- en milieuconditie, regelingen voor klimaat, milieu en dierenwelzijn, wijzigingen van de strategische GLB-plannen, herziening van de strategische GLB-plannen en vrijstellingen van controles en sancties.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie
Beleidsveld: landbouw en zeevisserij

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het als bijlage 1 toegevoegd ontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2024/190 van 17 mei 2024.

Er is op 10 juni 2024 bij de Raad van State een aanvraag ingediend voor een advies binnen 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. De Raad van State heeft op 14 juni 2024 beslist geen advies te geven, met toepassing van artikel 84, §5, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (bijlage 2).

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met ingang van 1 januari 2023 is het nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (hierna 'GLB') van toepassing.

Het nieuwe Europese rechtskader bestaat uit de volgende basisverordeningen en de gedelegeerde en uitvoeringsverordeningen ervan:

- Verordening (EU) 2021/2115 van het Europees Parlement en de Raad van 2 december 2021 tot vaststelling van voorschriften inzake steun voor de strategische plannen die de lidstaten in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid opstellen (strategische GLB-plannen) en die uit het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) worden gefinancierd, en tot intrekking van Verordeningen (EU) nr. 1305/2013 en (EU) nr. 1307/2013 (hierna 'verordening (EU) 2021/2115')
- Verordening (EU) 2021/2116 van het Europees Parlement en de Raad van 2 december 2021 inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1306/2013 (hierna 'verordening (EU) 2021/2116').

De conditionaliteit in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid omvat een reeks basisnormen, bestaande uit normen voor een goede landbouw- en milieuconditie (GLMC-normen) en uit de regelgeving voortvloeiende beheerseisen (RBE's), die begunstigden moeten naleven. Landbouwers worden echter geconfronteerd met een uitzonderlijke reeks moeilijkheden en onzekerheden, die de productie en de inkomsten treffen en tevens aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering en de kalender van de normale agronomische praktijken. Op Europees niveau werd daarom beslist om sommige bepalingen van de Verordeningen (EU) 2021/2115 en 2021/2116 te herzien en te vereenvoudigen om ervoor te zorgen dat de lidstaten hun plannen beter kunnen aanpassen aan de behoeften van de landbouwers en om de landbouwers meer flexibiliteit te bieden om bij de uitvoering van hun landbouwactiviteiten rekening te houden met de toenemende uitdagingen, de onvoorspelbaarheid van het weer en de economische onzekerheden.

Dit besluit wijzigt het besluit van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid naar aanleiding van de wijziging van Verordening (EU) 2021/2115 en 2021/2116 door Verordening (EU) 2024/1468 van het Europees Parlement en de Raad van 13 mei 2024 tot wijziging van de Verordeningen (EU) 2021/2115 en (EU) 2021/2116 wat betreft de normen voor een goede landbouw- en milieuconditie, regelingen voor klimaat, milieu en dierenwelzijn, wijzigingen van de strategische GLB-plannen, herziening van de strategische GLB-plannen en vrijstellingen van controle en sancties.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Artikel 1 brengt een aantal wijzigingen aan in artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (hierna 'het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023'), dat de definities bevat. De verwijzing naar GLMC-nom 8 in de definitie van bouwland wordt geschrapt en er wordt een definitie ingevoegd voor 'groenbedekker'.

Artikel 2

In artikel 5 van hetzelfde besluit wordt de zinsnede "ii) en iii)" vervangen door de zinsnede "en ii)". Verordening (EU) 2021/2115 wordt immers zo gewijzigd dat er in lid 4, eerste alinea, punt b) van artikel 4 geen sprake meer is van een punt 'iii'.

Artikel 3

Artikel 3 voegt in hetzelfde besluit een nieuw artikel 49/1 in, dat bepaalt dat de minister tijdelijke afwijkingen kan toestaan van de in afdeling 2 van hoofdstuk 4 vastgestelde termijnen en perioden wanneer weersomstandigheden landbouwers beletten in een bepaald jaar aan die vereisten te voldoen. In deze mogelijkheid wordt voorzien in lid 2bis van artikel 13 van Verordening (EU) 2021/2115 en wordt gedelegeerd aan de minister.

Artikel 4

Artikel 4 vervangt artikel 58 van hetzelfde besluit. Het eerste lid van artikel 58 wordt zo gewijzigd dat er geen onderscheid meer gemaakt wordt tussen een oogst van de hoofdteelt voor 31 augustus of na 31 augustus. De maatregelen die de landbouwer moet nemen om bodembedekking te voorzien in deze periode worden eveneens opgesomd.

Er wordt een nieuw derde lid ingevoegd dat stelt dat de percelen op kleibodems gelegen in de landbouwstreek Polders en Duinen zijn vrijgesteld van de verplichting, vermeld in het eerste lid van artikel 58.

Het vierde lid wordt in overeenstemming gebracht met de wijzigingen in het aangepaste eerste lid van dit artikel. Er wordt hierdoor niet langer een onderscheid gemaakt tussen de oogst van de hoofdteelt voor of na 31 augustus.

Artikel 5

Artikel 5 voegt een nieuw punt 3° toe aan artikel 59 van hetzelfde besluit. Er wordt in een vrijstelling voorzien van de norm voor gewasrotatie wanneer het bouwlandareaal van het landbouwbedrijf niet meer dan 10 hectare bedraagt.

Artikel 6

Artikel 6 wijzigt artikel 60 van hetzelfde besluit wat betreft de norm voor gewasrotatie. De landbouwer kan op twee verschillende manieren voldoen aan de norm voor gewasrotatie. De eerste optie houdt in dat hij op perceelsniveau, met uitzondering van areaal met meerjarige gewassen, grassen en andere kruidachtige voedergewassen of braakliggend land, één van de volgende

maatregelen neemt: een andere hoofdteelt telen dan het voorgaande jaar of na de hoofdteelt van het voorgaande jaar een nateelt aanhouden die minstens twaalf weken op het perceel aanwezig blijft en die tot een andere gewassoort behoort dan de hoofdteelt van het betrokken jaar. De tweede optie houdt in dat de landbouwer gewasdiversificatie toepast, waarbij hij een aantal minimumvereisten in acht dient te nemen: wanneer de oppervlakte van het bouwland van het bedrijf meer dan 10 en niet meer dan 30 hectare bedraagt, moet op het bouwland van dat bedrijf ten minstens twee verschillende hoofdteelten worden geteeld waarbij de omvangrijkste teelt niet meer dan 75 percent van dat bouwland bestrijkt. Wanneer de oppervlakte van het bouwland van een bedrijf meer dan 30 hectare bedraagt, moet op het bouwland van dat bedrijf ten minste drie verschillende hoofdteelten worden geteeld, waarbij de omvangrijkste teelt niet meer dan 75 percent van dat bouwland bestrijkt en de twee omvangrijkste teelten samen niet meer dan 95 percent van dat bouwland bestrijken.

In het derde lid van paragraaf 1 van artikel 60 worden de woorden 'op een zandbodem' geschrapt en wordt er een vrijstelling toegevoegd voor percelen met aardbeien en percelen voor forcerie van witloof.

Het vierde lid van paragraaf 1 van artikel 60 wordt geschrapt en in de volgende leden worden de verwijzingen hieraan aangepast.

Artikel 7

Artikel 7 heft de artikelen 62, 63, 64 en 65 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 op. Deze artikelen bevatten bepalingen met betrekking tot GLMC 8 en zijn niet langer van toepassing door de wijziging van Verordening (EU) 2021/2115.

Artikel 8

Artikel 8 voegt een tweede lid toe aan artikel 69 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023, dat stelt dat landbouwers vrijgesteld zijn van het ploegverbod, vermeld in het eerste lid van artikel 69, wanneer dat nodig is om schade die werd aangebracht door wilde dieren of invasieve soorten aan ecologisch kwetsbaar blijvend grasland te herstellen. Hierbij blijven de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 van toepassing. De landbouwer die van de vrijstelling gebruik wenst te maken, meldt dit aan de bevoegde entiteit vooraleer hij overgaat tot het herstel. De minister bepaalt welke documenten of bewijsstukken deze melding moet omvatten.

Graslanden die bescherming genieten onder het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en zijn uitvoeringsbesluiten, kunnen enkel een vrijstelling krijgen van het ploegverbod om te herstellen mits een goedkeuring van de bevoegde entiteit (Agentschap Natuur en Bos).

Om de lijst van invasieve soorten te bepalen baseert de minister zich op de Harmonia lijst.

Artikel 9

Dit artikel bepaalt dat het besluit in werking zal treden op 1 januari 2025, met uitzondering van artikel 1, punt 3° en artikel 4, eerste, tweede en vierde lid, die uitwerking hebben met ingang van 1 januari 2024, en artikel 4, derde lid, dat de vrijstelling voor minimale bodembedekking in de landbouwstreek Polders en Duinen vaststelt en dat in werking treedt op de dag na de datum van kennisgeving aan Vlaanderen van de beslissing van de Europese Commissie tot goedkeuring van de wijziging van het Vlaamse 2023-2027 GLB Strategisch Plan.

Artikel 10

Artikel 10 stelt dat de Vlaamse minister, bevoegd voor de landbouw, belast is met de uitvoering van dit besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Het advies van de Inspectie van Financiën van 22 mei 2024 is gunstig (bijlage 3).

B. ESR-TOETS

Het voorstel van beslissing heeft geen ESR impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeels- of organisatorisch vlak. Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor HR, is dus niet vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen voor wat hun personeel, werkingsuitgaven, investeringen en schulden of ontvangsten betreft.

3 VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering wordt dit besluit bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

4 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot vaststelling van de voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid;
- 2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Jo BROUNS